

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst 4 Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 28. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MAGINOT UMRL

Davi je po krajšem bolehanju preminul francoski vojni minister Andre Maginot — Njegova smrt bo imela dalekosežne politične posledice

Pariz, 7. januarja. Francoski vojni minister Maginot, ki je pred božičem obolev na ledvicah, je davi ob 2. preminul. Že snoči ob 10. je padel v nezavest. Slabost srca je kljub injekcijam naraščala, okrog pol 2. zjutraj je nastopila agonija in ob 2. je Maginot preminul, ne da bi poprej prišel k zavesti.

Pred izpremembami v vladi

Pariz, 7. januarja. Smrt vojnega ministra Maginota bo imela brzkone zelo dalekosežne posledice za politični razvoj v Franciji. Zdi se, da bo Laval prisiljen izvesti obsežnejšo rekonstrukcijo svoje vlade.

Današnji »Matin« opozarja na to, da je tudi zdravstveno stanje zunanega ministra Brianda tako zrahlo, da Briand brzkone ne bo mogel niti na reparacijsko konferenco v Lausanno. Zaradi tega bo Laval prisiljen izvesti izpremembe v sestavi svojega kabineta. Danes popoldne se je sestel v elysejski palači ministrski svet pod predsedstvom predsednika republike in zatrjuje se, da se bo že na tej seji razpravljalo tudi o tem vprašanju. Po informacijah »Matina« bo načeloval francoski delegaciji za reparacijsko konferenco finančni minister Flandin.

Francoski tisk o Maginotu

Pariz, 7. januarja. Vsi današnji jutranji listi objavljajo obširne nekrologe za pokojnim vojnim ministrom Maginotom ter poudarjajo, da si je pokojnik stekel nevenljive zasluge za svoj narod

in svojo državo. Da je Francija danes na vseh svojih mejah dobro zavarovana, je ena največjih zaslug pokojnega Maginota. Dasi ravno je imel pokojnik pred očmi v prvi vrsti varnost svoje države, je bil vendar obenem velik pobornik ideje miru.

Sožalje tujih držav

Pariz, 7. januarja. Povodom smrti vojnega ministra Maginota so izrazile vse zavezniške vlade sožalje francoski vladi. Posebno sožalja so sporočile tudi vse zavezniške armade.

Pariz, 7. januarja. Jugoslovenski poslanik dr. Spalajković je danes popoldne posetil zastopnika zunanega ministra ter mu v imenu jugoslovanske vlade izrekel sožalje povodom smrti vojnega ministra Maginota.

Pogreb

Pariz, 7. januarja. Pogreb vojnega ministra Maginota se bo vršil v soboto popoldne. Truplo bo položeno v vojnem ministrstvu na mrtvaški oder. Pogreb se bo vršil s najvišjimi vojaškimi častmi. Udeležile se ga bodo tudi delegacije zavezniških armad.

Andre Maginot je bil rojen 17. februarja 1877 v Parizu ter je bil najprej upravni uradnik. Leta 1910 je bil prvi izvoljen za narodnega poslanca. V Barthoujevi vladi je bil leta 1913 državni podtajnik v vojnem ministrstvu in je v tem svojstvu uveljavil zakon po triletni službeni dobi v

vojski, dočim se je po svetovni vojni zavzel za znižanje kadrskega roka na 18 mesecev. V kabinetu Milleranda l. 1920 je bil minister za penzije ter je ostal na tem mestu tudi v poznejši vladi Brianda in Poincareja. V Poincarejevi vladi je postal vojni minister. L. 1924 je izstopil iz vlade ter je nato šele novembra 1928 zopet postal minister v Poincarejevem kabinetu. Po odstopu Brianda novembra 1929 je postal Maginot v takratni Tardieujevi vladi vojni minister in je ostal na tem mestu vse do svoje smrti. Maginot je bil vodja desničarske frakcije demokratsko socialne parlamentarne skupine ter je bil eden največjih pobornikov miru, ne da bi pri tem zanemarjal varnost lastne države, kar so mu zlasti Nemci vedno hudo zamerjali. Njegove izjave leta 1929 in 1930 so izzvale v svetovnem tisku mnogo komentarjev.

Hoovrov gospodarski načrt

Če se hoče Amerika izogniti še hujši gospodarski krizi, mora pričeti štediti na vseh straneh — „Rešujmo najprej sebe, potem šele druge!“

Newyork, 7. januarja. Gospodarska kriza se vedno hujše pojavlja tudi v Ameriki, ki je še do nedavna veljala za gospodarsko najmočnejšo deželo na svetu. Obubožanje Evrope se je vedno bolj občutilo tudi v Ameriki, ker je izvoz Amerike v Evropo skoro popolnoma prenehal. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je sedaj izročil ameriškem kongresu obširno spomenico o gospodarski in finančni obnovi države. Naprosil je kongres, naj o tem njegovem predlogu takoj razpravlja in sklepa, ker je položaj tak, da bi lahko vsako odlaganje postalo usodno.

Uvodoma poudarja Hoover v svoji spomenici, da je glavni namen njegovega načrta preprečiti nadaljnji padanje cen ter obvarovati Ameriko pred nadaljnjimi udarci, ki se pojavljajo kot posledica splošne gospodarske negotovosti na svetu. Zedinjene države so gospodarsko dovolj močne, da same rešijo sedanjo gospodarsko krizo popolnoma neodvisno od ostalih držav. Prva zahteva je znižanje vseh stroškov, s čimer bo omogočeno posvetiti večja sredstva za gospodarsko obnovo. Hoover pa izrecno poudarja, da se ni treba udajati mnenju, da je Amerika popolnoma neodvisna od ostalih držav na svetu in da njeno blagostanje ni odvisno od izboljšanja gospodarskih prilik v drugih državah. Izboljšanje gospodarskih prilik v drugih državah sveta bi zopet odprlo tržišča za ameriško blago. Vendar pa je potrebno, da se v prvi vrsti posveti-

mo našim notranjim gospodarskim problemom, ker je rešitev teh problemov obenem najboljša garancija za rešitev svetovne gospodarske krize. Hoover našteva nato osem glavnih točk svojega programa, v katerih predlaga:

1. Pospesevanje agrarnih bank in zadržnega sistema, da se na ta način pomaga poljedelcem.
2. Osnovanje finančnega zavoda z osnovno glavnico 2 milijard dolarjev, kojega glavna naloga bi bilo kreditiranje.
3. Organizacija sistema diskontnih bank za notranja posojila v svrhu podpiranja in pospeševanja gradbene industrije.
4. Podeljevanje ugodnosti potom posojil federalnih rezervnih bank.
5. Mobilizacija znatnih vsot, ki se nahajajo pri malih bankah, ki na so zaprte.
6. Sprememba zakonov o železnicah v svrhu povečanja zaupanja v delnice železniških družb.
7. Uvedba drakonične štednje v narodnem gospodarstvu.
8. Istočasno identično povišanje davkov in omejitve zveznih novčanil emisij, da se ojača zaupanje ljudstva ter kredit in stabilnost zvezne vlade.

Hoovrov predlog je naletel v političnih in gospodarskih krogih na živahne komentarje. Tudi inozemstvo napeto pričakuje, kako stališče bo zavzel kongres k tem Hoovrovim predlogom.

Sportni praznik v Kamniku

Kamnik, 6. januarja.

Ob tisočglavi udeležbi sportnikov iz Kamnika, a tudi iz Ljubljane ter iz drugih krajev, je bila včeraj slavnostno otvorjena skakalnica v Kamniku, ki smo jo že obširno opisali. Pri skakanju so tekmovalci kljub južnemu vremenu dosegli prav lepe rezultate in sicer:

1. Palme Franc (smučarski klub »Ljubljana«) 137.50 točk (20 in pol, 29).

Zmagovalec Franc Palme

2. Šramel Bogo (smučarski klub »Ljubljana«) 127 točk (22,28 in pol).
  3. Jakopič Albin (smuč. klub Dovje-Mojstrana) 123.50 točk (18,24 in pol).
  4. Lesjak Albin (smuč. klub »Ljubljana«) 115.50 točk (18,22).
  5. Novšek Albin (smuč. klub Bohinj) 90 točk (13 in pol, 18 in pol).
  6. Šubert Vinko (»Hermes«) 44 točk (9 in pol, 12).
  7. Kramar Zmago (smuč. klub »Ljubljana«) 42 točk.
  8. Levčnik Miloš (SK Kamnik) 38 točk.
  9. Stergar Lado (SK Kamnik) 29 točk.
- Po skokih v konkurenci je bilo še več skokov izven konkurence, pri katerih sta se zopet izkazala nasprotnika smučarskega kluba »Ljubljana« in obenem najboljša prijatelja Palme in Šramel.

Po končani tekmi je bila razdelitev lepih daril in so ob tej priliki govorili predsednik JZSS g. dr. Ivo Pirc, načelnik kamniškega sreza g. dr. Vovšek, mestni župan g. dr. Kratnar, predsednik smučarskega kluba »Ljubljana« in LZPS g. Gnidovec, predsednik kamniškega sportnega kluba g. dr. Žvokelj ter drugi. ki so vsi poudarjali velik pomen smučske skakalnice, ki bo v Kamniku privabila še več tujcev, kakor jih je bilo doslej.

Kaj se bo sklenilo v Lausanni

Francoski tisk napoveduje podaljšanje moratorija za eno ali dve leti Sporazum med Anglijo in Francijo

Pariz, 7. januarja. »Matin« poroča, da bo reparacijska konferenca v Lausanni otvorjena najbrž 20. januarja. Po mnenju francoskih krogov bo ta konferenca sklenila podaljšanje moratorija za nemška reparacijska plačila za eno ali dve leti. V tem roku se bo videlo, kako se bo razvil gospodarski položaj v Nemčiji in v ostalih državah in kako stališče bo zavzel ameriški kongres glede znižanja, odnosno črtanja vojnih dolgov. Francoski finančni minister Flandin je imel včeraj dolg razgovor z angleškimi strokovnjaki, na današnji seji

ministrskega sveta, ki se vrši pod predsedstvom predsednika republike, pa bo vlada določila definitivno stališče, ki ga bo zavzela na reparacijski konferenci francoska delegacija.

London, 7. januarja. Reuter poroča, da si angleška vlada še vedno prizadeva najti primerno osnovo, ki bi omogočila enoten nastop Francije in Anglije na reparacijski konferenci v Lausanni. Angleški krogi vidijo samo v takem sporazumu garancijo za uspeh te konference.

Nemčija in ureditev reparacijskega problema

Reparacije naj se enostavno brišejo — Vsi drugi predlogi se zde Nemcem nezadostni

Berlin, 7. januarja. AA. Nemška vlada bo še ta teden uredila tehnične priprave za reparacijsko konferenco v Lausanni. Državni finančni minister Dietrich, ki je nekaj dni bival na Badenem, se vrne v Berlin danes popoldne. Popoldne bo nato seja ministrskega sveta. Prisostvovali ji bodo tudi državni podtajniki, ki proučujejo vprašanje reparacij. Ministrski svet bo očrtal smernice, po katerih se bo ravnala nemška delegacija na konferenci v Lausanni. Nemški delegaciji bo na čelu dr. Brüning sam.

V soboto se bo dr. Brüning sestel z nemškimi veleposlaniki v Londonu. Rimu in Parizu, ki prispejo v Berlin zadnje dni tega tedna. Včeraj popoldne je bil dr. Brüning na kosilu v ameriškem veleposlanštvu. Pri tej priliki je dr. Brüning razložil veleposlaniku Združenih držav stališče Nemčije do Francije. Ta stestanek ni bil političen in se je razgovor gibal v prosti obliki.

Stališče nemške vlade do lausanske konference je že znano. Nemčija bo zahtevala na tej konferenci končno rešitev reparacijskega vprašanja. Nemška vlada si zamišlja to rešitev tako, da bi konferenca proglašala, da Nemčija ni več dolžna plačevati reparacij. Nemška javnost je sprejela z velikim nezadovoljstvom načrt, ki

ga pripisujejo guvernerju angleške narodne banke Normanu, naj bi lausanska konferenca uredila reparacijsko vprašanje le začasno za šest mesecev, da bi mogla zainteresirane vlade sestaviti načrt o končni ureditvi reparacij. Prav tako je bila javnost nezadovoljna s predlogom francoske vlade, ki ga je Laval sporočil nemškemu veleposlaniku v Parizu Höschu. Po tem predlogu naj bi bil Hoovrov moratorij podaljšan do 1. julija 1934. Oba predloga smatra nemška javnost za nezadostna. Uradni krogi opozarjajo na gospodarske razmere v Nemčiji, ki da so skrajno kritične in ki jih je mogoče urediti le, če bo lausanska konferenca uspeša.

Uradni krogi so nadalje mnenja, da morajo pogajanja o privatnih imobiliziranih kreditih v Nemčiji uspeti še pred sestankom lausanske konference. Nemško časopisje, zlasti berlinski listi opozarjajo na važnost vesti, ki jo je razširila Havas o tem, da je že bil dosežen načelni sporazum med inozemskimi bančniki in nemškimi bančnimi zavodi o enoletnem podaljšanju baselskega sporazuma. S tem je odpadla solucija o večletni konsolidaciji teh dolgov. Pogajanja se nadaljujejo. Po mnenju poučenih krogov bo sporazum o teh kreditih podpisan okrog 15. januarja.

Denar v nogavicah

Zanimive ugotovitve ob priliki žigosanja tisočdinarskih bankovcev v Novem Sadu

Novi Sad, 7. januarja. Kakor znano, je finančno ministrstvo odredilo žigosanje tisočdinarskih bankovcev, ker so se v zadnjem času pojavili iz inozemstva vtihotapljeni falzifikati. Dočim se vse pritožuje, da primanjkuje denarja, se je ob priliki žigosanja tisočdinarskih bankovcev v Novem Sadu izkazalo, da držve ljudje doma ogromne vsote. Tako je neki sremški kmet prinesel v Novi Sad žigosati nič manj kot 5000 komadov tisočakov, to je za 5 milijonov dinarjev. Neki drugi kmet je dal žigosati 400 ti-

sočakov. Neki tovarnar pa, ki je vedno tožil o krizi in je baš te dni znižal zdelo svojim delavcem, pa je predložil v žigosanje 500 komadov tisočakov. To dokazuje, da držve ljudje velike vsote doma v nogavicah. V Cantaviru so nekemu kmetu podgane v slamnjači zgrzile 50 tisočakov. O sličnih dogodkih poročajo tudi iz raznih drugih krajev. Ljudje še vedno ne morejo razumeti, da jim denar v nogavicah nič ne koristi in da s tem škodujejo splošnemu narodnemu gospodarstvu.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 7. januarja. AA. Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani: Bistrica—Bohinjsko jezero +5, oblačno, snega 30 cm, Brežice +2, oblačno, snega 10 cm, Celje +6, oblačno, snega 12 cm, Dravograd—Meža —4, megla, snega 50 cm, Jesenice +3, oblačno, snega 30 cm, Kamnik +3, oblačno, snega 10 cm, Kranjska gora +1, oblačno, snega 30 cm, Kočevje +7, oblačno, snega 25 cm, Kotoriba +3, jasno, snega 10 cm, Ljubljana gl., oblačno, Ljutomer +2, oblačno, snega 10 cm, Maribor gl. —1, megla, snega 15 cm, Novo mesto +4, oblačno, snega 30 cm, St. Janž na Dolenjskem +6, oblačno, snega 10 cm, Tržič +3, oblačno, snega 20 cm, Rakek +4, dež, snega ni. Promet je normalen.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2257.15 — 2263.99, Bruselj 782.21 — 784.57, Curih 1097.85 — 1101.15, London 185.36 — 192.86, Newyork 5604.43 — 5621.43, Pariz 220.88 — 221.54, Praga 166.59 — 167.09, Trst 282.87 — 288.87.

INOZEMSKA BORZA

Curih: Beograd 9.10, Pariz 20.125, London 17.17, Newyork 512.50, Bruselj 71.25, Milan 26.01, Madrid 43.25, Amsterdam 205.60, Berlin 121.58, Sofija 3.71, Praga 15.175, Varšava 57.40, Bukarešta 3.07.

Postani in ostani član Vodnjakove družbe!

Nemčija v letu 1932

Napovedi finančnega ministra Dietricha — Na znotraj borba za red in mir, na zunaj vojna proti reparacijam

Stuttgart, 7. januarja. AA. Na shodu württenberskih demokratov je povzel besedo tudi finančni minister Dietrich. Govornik je poudaril, da bodo v letu 1932 velike odločitve v zunanji politiki. Nemčija se bo borila za ureditev svojih reparacijskih davkov in svojih zasebnih dolgov. V notranji politiki se bo vlada borila proti močnem, ki pobijajo sedanji sistem. Volitve predsednika republike in v pruski deželni zbor bodo dokazale in naj odločijo, ali hoče narod obklati sedanje težkoče s svojimi zadnjimi napori, ali pa bo raje sledil stancem, ki obklatijo Nemčijo bodoče.

O velikih uspehih nacionalnih socializma je minister Dietrich izjavil, da so ti uspehi posledica pomanjkanja v širokih slojih in zlasti v meščanskih krogih. Zanimivo je, da pobijajo sedanji gospodarski red i komunisti i narodni socialisti. Minister je končal svoj govor s tem, da bo nova zunanja politika uspela le, če bo vlada zmogla v notranji politiki. Vlada je prepričana, da bo ustvarila svoje načrte. Na narodu je sedaj, da se ji pridruži in da s svojo vlado gre v končno borbo za svojo srečno bodočnost.

Cami: Boječi soprog ali nepričakovan govor

PRVA SLIKA.
Med ljubimcema.
(Scena predstavlja samsko stanovanje)
G. Edmond, sam.
Že dvajset let sem ljubimec žene svojega najboljšega prijatelja. Čeprav sem tudi sam poročen, sem najel to samsko stanovanje, kjer se ob določnih dnevih sestajava z zakonolomno ženo. Evo je.

Zakonolomna soproga vstopi
Veselo novico imam. Moj mož je umrl.

G. Edmond
Ubogi človek naju ni motil. Brezmejno je bilo njegovo zaupanje v naju. Nikoli ni ničesar sumil.

Zakonolomna soproga
Nikoli. Ker je bil boječ in brez volje, bi se ne bil upal dvomiti o meni. Kot star prijatelj, dragi ljubimec, boš moral spregovoriti par ginljivih besed na dan njegovega pogreba.

DRUGA SLIKA.
Maščevanje boječega človeka.
(Scena predstavlja pokopališče.)
G. Edmond, nadaljujoč svoj nagrobni govor.

Zbogom, dragi prijatelj! Počivaj v miru! Neizprosna smrt te je pokosila v starosti devetindesetih let, nebesa imajo enega anžela več. Zbogom!

Zbor pogrebcev
G. Edmond je dobro govoril. Toda kaj bo pa to? Pred grob postavljajo filmsko platno in zvočno aparaturo.

Pokojniki notar
To je poslednja pokojnikova volja. Prosim, da nikdo ne odide. Pokojnik bo govoril.

Zbor pogrebcev.
Govoril?

Pokojniki notar
Da. Malo pred smrtjo je prišlo mojemu klientu na misel, da bi govoril v tonfilmski mikrofoni, kar boste slišali sedaj. Naročil mi je, naj predvajam ta film na dan njegovega pogreba (Da znamenje filmskemu operaterju. Živa slika pokojnika, kakršni je bil v življenju, se pojavi na platnu. Obleden je v črno, ima bele rokavice in cilindar v roki.)

Snimljeni pokojnik se kreta na platnu in govori:

Gospo in gospodje, Nedvomno ste presenečeni, da pokojnik govori na dan svojega pogreba. To je nenavadno, vem. Toda poslužil sem se znanstvenega napredka, da pridem in spregovorim ter vam razkrijem tajno svojega življenja. Vedno sem bil izredno boječ. Nikdar se nisem upal dvigniti glasu pred svojo ženo. Nevrednica je moja slabost izrabila in me varala z mojim najboljšim prijateljem, Edmondom, tu navzočim. Moja nora boječnost mi je branila, da bi povedal svoji ženi in njenemu ljubimcu, kaj mislim o njima. Skrival sem svojo bol dvajset let. Toda, ko sem začutil, da se bliža

konec, je nenadoma vzklikla v mojih možganih maščevalna misel na posmrtni govor. Zvočnemu filmu se moram zahvaliti, da sem jo lahko uresničil. Ah, vse življenje sem bil boječ! No, po smrti bodo videli, da bom povedal Edmondu, kar zasluži! Ah, ko sem bil še živ, se nisem nikdar drznil dvigniti svojega glasu! To bo sedaj drugače. Danes sem mrtev in nimam več vzroka, da bi se bal. Ne bojim se več prizorov in ni mi stvar, ki bi me ovrnila od tega, da ne bi zakričal: Edmond, napram meni ste se vedli kot pravi umazanec!

Edmond, zbeگان
Toda... toda...

Zvočno snimljeni pokojnik
Kako, niste se sramovali govoriti na mojem grobu Edmond? Vi, ki mi nastavljate rožičke že dvajset let! Ah, Edmond misliš, da ne vem za vaše izdajstvo. Ne Spominjam se najmanjših podrobnosti. Na primer: moja žena se je zahujala v vas prvi dan ko sem vas pripeljal k večerji. Po večerji, ali se spominjate Edmond, ste peli nesramno pesmico.

Edmond
Sramota! Ustavite film! Če pokojnik nima spoštovanja do samega sebe, naj vsaj spoštuje ta kraj!

Snimljeni pokojnik
In sedaj vas zapuščam za vedno, dragi Edmond. Toda preden odidem, bi vam rad povedal še tole. Vaša žena, vaša lastna žena, dragi Don Juan, vas vara že dolga leta z nekim cerkovnikom; pri vaši starejši hčerki uživa ljubezenske sladkosti kolonialni vojak in vaša mlajša hčerka ni ničesar odrekla odvrtnemu starcu iz petega nadstropja. Kar se tiče vaše služkinje... (Edmond se požene, prodre platno in se zgrudi uničen.)

Tajniška služba po telefonu
Telefonska družba v Lincolnu v ameriški državi Nebraska je uvedla posebno tajniško službo, ki so jo sprejeli telefonski naročniki zelo simpatično in ki bo uvedena tudi v drugih mestih. Namen te službe je rešiti skrbi in sitnosti ljudi gotovih poklicev, ki so stalno priklenjeni na dom samo zaradi telefonskih pogovorov, ker nočejo priti ob naročilo ali klienta. Urad odgovarja noč in dan na vsako vprašanje, ki bi prišlo v odsotnosti dotičnega telefonskega naročnika.

Strahno.
— Si čital, da je imel nekdo 18 žen?
— Grozno — 18 tašč!

NOVA TELEFONSKA SLUŽBA služi zelo hitro, točno in zanesljivo. Po njej se jo radi zdravniki, odvetniki, zobozdravniki, zobotehnik, trgovci itd. Vsi se ravnaajo po pametnem načelu, da naročnik ali klient ne čaka na trgovca, odvetnika ali zdravnika, niti ga ne išče, na drugi strani se pa zavedajo, da pomeni vsako brezuspešno telefoniranje izgubo časa. Za tajniško službo pri telefonu se plača mesečno 200 Din.

LOVCI!
Pravi češki sistem pasti za jebece. Vam nudí najceneje Bogdan Žilic, Ljubljana, Dunajska c. 11. 494

FRIZERKA
mlajša, perfektna manikerka, dobi stalno službo. Nastop takoj ali pa dogovoru. — Peter Urselescu moški in damski frizer, Murska Sobota. 508

VARILNI APARAT
vodne sesalke, prem. 100 mm, ca 100 m vodnih (litih) cevi prem. 150 mm, vodne in parne ventile prem. 80—100 mm proda Franjo Gerkmann, Laško.

PROSI SE DAMA,
ki se je nahajala na praznik 6. t. m. v gostilni Cirman, Medno, da vrne zamenjane smučí na naslov, ki ga izve v upravi »Slov. Narod«. 512

HISO
skedenj in svinjak, zraven zemljišče in nekaj hoste ter sadnega drevja proda A. Podgornik, Brdo pri Ihanu št. 40, p. Domžale. 507

STENSKO URO
nihalno, lepo, event. starinsko, kupim. Ponudbe na upravništvo pod »Urac«. 493

10 letnica boljševiške čezvičajke

Sam Lenin je obsojal krvočnost te ustanove, ki ima na vesti milijone žrtev

Sovjetski tisk posveča obširne članke desetletnici državne politične uprave ali kakor se imenuje s sovjetsko kratico GPU (Gosudarstvenno političeskoje upravlenie). O pomenu in delovanju te organizacije se je že mnogo pisalo in zgodovina ruske revolucije ji bo morala prepustiti eno najvažnejših poglavij, saj bi brez nje ruske komunistične stranke in njene moči že davno ne bilo. Državna politična uprava je prav za prav naslednica zloglasne čezvičajke ali izredne komisije za borbo proti protirevoluciji. Spekulaciji in prestopkom v službi, ki je bila ustanovljena prve dni revolucije v Petrogradu in ki ji je načeloval Feliks Dzeržinski, rodod Poljak, k sadizmu in perversnosti nanjen mož.

Če hočemo objektivno presoditi delovanje te organizacije, moramo vedeti, kaj pravi o nji sam Lenin v svojem pismu, ki ga je pisal 11. junija 1918 prvemu ljudskemu komisariju notranjih zadev Mojseju Salomonoviču Unickemu. Lenin piše: »Danes sem bil v pisarnici in v boji čezvičajke. Ne morem se v celoti strinjati s nastopanjem tovariša Dzeržinskega proti buržuaziji in sovražnikom revolucije. Zlasti se ne morem strinjati z metodami preiskave in postopanja z zakrknjenimi političnimi zločinci. Upam, Moisi Salomonoviču, da se tudi vi strinjate z menoj v zadevi tovariša Feliksa Maksoviča (Dzeržinskega) in prepričan sem, da se bo v bodoče režim v interesu revolucije same in njene zgodovine izpremenil.«

Sam Lenin je torej priznaval grozni način boja proti sovražnikom revolucije, kakor ga je vodil Dzeržinski. Obsojal je krvočnost čezvičajke, ki ima na vesti milijone žrtev. Pozneje je postala ta institucija nepriljubljena samim boljševiškim prvakom, kajti njeni agentje so imeli proste roke in pomorili so celo mnogo odličnih boljševikov. V letih 1921 in 1922, ko je čezvičajka posebno navdušeno pobijala ljudi, je sklenil svet ljudskih komisarijev razpustiti izredno komisijo in ustanoviti državno politično upravo. Ta reforma pa ni šla brez krvi in pasti je moral tudi sam Dzeržinski. Osebe so se izpremenile, sistem je pa ostal isti, samo v manjšem obsegu in brez strahotnih procedur bivše čke. Zdaj spravljajo sovražnike revolucije na oni svet tiho, da se javnost ne razburja.

Po Stalinovem prihodu je nastala nova doba v reorganizaciji GPU. Vodstvo je prevzel Stalinov najzvestejši prijatelj in osebni sovražnik Trockega N. V. Mendžicki in vsa organizacija je prišla pod neposredno nadzorstvo Stalinovih pristašev. Zato je zanimiv članek, ki so ga priročila »Izvestja« v domači izdaji (sovjetski listi izhajajo

namreč v dveh izdajah, ena je za inozemstvo, druga pa za dom) 8. decembra, ki piše v njem ostro napada sedanjost državno politično upravo, češ, da je v borbi s sovražniki revolucije preveč popustljiva. Pisec ostro kritizira delovanje vrhovnega poveljnika in nadzornika vseh sovjetskih kaznilnic Lintina, češ da ima premehek roko. Za primer navaja Dzeržinskega, Jankl-Jerovskega in Mikulina, ki so neusmiljeno kaznovali vse nasprotnike sovjetske revolucije. Lintinu pisec članka svetuje, naj se malo bolj zanima za protirevolucionarno »golazen« po ječah in taboriščih političnih izgnancev, kjer dobivajo nekateri celo kožuhe in ribje konzerve.

Očitki niso zgrešili cilja, kajti Lintin se je že 9. decembra javno opral. Kategorično je odvrnil od sebe vsak sum, da bi premehek ravnal s sovražniki revolucije in v dokaz, da je njegova roka dovolj trda, navaja, da je bilo usmrčenih lani samo v povolški in donski oblasti 6500 političnih zločincev, 15.000 so jih pa poslali na prisilno delo v Sibirijo in na Solovecke otoke. Lintin pravi tudi, da posveča največjo pozornost ostankom buržuazije in protirevolucionarjem. V dokaz, da je iskreno udan revoluciji, navaja delovanje organizacije »Bezbožnik«, ki ji je dal na razpolago vse aparat državne politične uprave, da je lahko med božičnimi prazniki uspešneje širila protiversko propagando.

Kongres vagabundov

Med božičnimi prazniki so imeli v Parizu kuriozno kongres. Zbralo se je namreč na svoje drugo veliko zborovanje lepo število vagabundov, ki so zastopali vagabunde 22 držav. Predsednik je bil češkonemški pesnik Sanka ali kakor se piše s pravim imenom Hugo Sonnenschein. Ta groteskna internacionalna je poskus rešiti anarhistične elemente, ki jih je razočaral ruski komunizem, pred poponim zatonom v morju nepolitičnega zasebnega življenja. Pravila mednarodne svetovne zveze vagabundov izredno naglašajo, da organizacija noče nikomur služiti, temveč da ji gre samo za svobodo in da je lahko vsak član obenem tudi član katerekoli druge organizacije, samo da ne pozabi, da je v prvi vrsti partizan svobode.

Vagabundi so izjavili o svojem kongresu v francoščini in angleščini oficijelna poročila. Kongres se je zrekel proti vsakemu izpostavljanju, senzacionalnemu izkoriščanju in komercializaciji siromaštva po filmskih režiserjih, pisateljih itd. Če bo treba, nastopi svetovna zveza vagabundov z borbeno demonstracijo, seveda v prvi vrsti v

državah, kjer je svoboda človeka najbolj potrebna. Mednarodna organizacija vagabundov odklanja vsako obliko tajnih organizacij, kakršnekolikoli znake in uniforme ter nastopa potom svojih članov anonimno. Prihodnji kongres vagabundov bo l. 1933 v Kalkuti.

Piramida evropske civilizacije

Ameriški milijonar Huppe Harvey ima zle slutnje. Prepričan je, da bo evropska civilizacija z vsemi svojimi presenetljivimi uspehi na polju znanosti in tehnike kmalu uničena. Desetleđa ali stoletja minejo, bodoče pokolenje začne graditi svet od začetka in vsak spomin na pridobitve naše dobe bo v bodočih pokolenjih izbrisan. Da prepreči to nesrečo, je sklenil Harvey zgraditi tresor, ki bi bili v njem varno shranjeni najvažnejši znanstveni in tehnični izumi: naše dobe. Predmeti, ki v originalu ne morejo priti v to zbirko bodo zastopani v nji samo po modelih ali točnih opisih.

Tresor ameriškega milijonarja bi imel obliko piramide. Graditi ga začne baje v najkrajšem času in sicer v gorški kotlini v Arkansasu. Knjige, govoreče o zgodovini naše kulture, kakor tudi vsa dela o moderni tehniki, ne bodo tiskana za to zbirko na navadnem papirju, temveč na nekakšnem pergamentu, ki se bo ohranil cela stoletja. Vsaka knjiga in sploh vsak predmet v piramidi evropske civilizacije bo spravljn v stekleni posodi, iz katere bo zrak poprej izčrpan. Ameriški milijonar hoče na vsak način poskrbeti, da bodo bodoča pokolenja vsaj približno vedela, kakšna je bila naša civilizacija.

Preizkušnja volje

Ko so izbrali udeležence ekspedicije na Mont Everest, so iskali v prvi vrsti ljudi železne volje, ki ne odpovedo niti tam, kjer bi navadni ljudje izgubili glave. Z njimi so delali posebne preizkušnje, ki so se mogli odločiti za nje samo ljudje trdnega zdravja in še ti po predhodnem posvetovanju z zdravnikom. Vsakega člana ekspedicije so posadili v udoben naslanjač in mu odpeli obleko, da ga ni nikjer tiščala. Moral je globoko dihati, potem so mu pa veleli, naj po možnosti sploh ne diha. Izdihavati porabljeni zrak je smel, svežega pa ni smel vdihavati.

Izkazalo se je, da je začutil vsak kandidat po prvih 30 do 35 sekundah prve znake slabosti in da se je hotel nadihati svežega zraka. Potem je začutil večje in manjše bolečine, ki so po izredno hitro naraščale in trajale od 40 do 80 sekund. Po tem času je bil treba napeti vse sile, da kandidat ni vdihnil svežega zraka. Če je srečno preстал to preizkušnjo, so božične popustile. Po 3 do 5 in pol minutah se je osnesvestil, če se ni že prej. Človek, ki ne vdihne svežega zraka do onesveščenja, ima dovolj krepko voljo, da lahko premaga največje ovire. In samo taki ljudje se lahko udeležijo napornih in nevarnih ekspedicij, kakor je ona na Mont Everest.

Pristna originalna vina

iz štajerskih goríc kneza Windischgrätza, grofa Herbersteina, grofa Merana, knezoškofa Karlina točijo se samo v

AVTOMATICNEM BUFFETU

„DAJ — DAM“

Aleksandrova cesta 4. — Telefon 2308.

Umrla nam je naša srčno ljubljena, zlata mama, stara mama, tašča, teta itd., gospa

Antonija Bučar roj. Hrastnik

posestrica

previdena s sv. zakramenti, v starosti 89 let.

Pogreb nepozabne naše mame bo v petek, dne 8. januarja t. l. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Kostanjevici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Kostanjevica na Krki — Kočevje, dne 6. januarja 1932.

Rodbini: BUČAR, DR. MAURER
in ostalo sorodstvo.

NAROČAJTE
SLOVENSKI
NAROD
MESEČNA
NAROČNINA
DIN 12.-

Večja množina
makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Čitajte tedensko revijo „Življenje in svet“